

PRESES APSKATS

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

09-02-2024

Preses apskatā: LNB Atbalsta biedrība izdod arhitekta Jāņa Dripes grāmatu *Kultūrtelpa. 21. gadsimta kultūras būves Latvijā*; vairākās novadu bibliotēkās atklāj Klientu apkalpošanas centrus; bibliotēkas Ādažos un Carnikavā piedāvā kopīgu grāmatu apmaiņu; par bibliotēkas lietotāju aptaujas rezultātiem Valmieras bibliotēkā; Talsu Galvenā bibliotēka turpina īstenot Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstīto projektu "Lasītājs izzina un vērtē", kā arī citi jaunumi un notikumi nozarē.

Žurnāla "Deko" februāra numurā lasiet par LNB izstādi "Teksts mūs neinteresē".

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem. Ietverta informācija par publikācijām žurnālos.

Autortiesību dēļ preses apskatā nav iekļauti žurnālu raksti. Žurnāli pieejami LNB Periodisko izdevumu lasītavā.

VIETZĪMES UN CERĪBU MAGNĒTI

«Domājošo sabiedrības pamatdaļu vide būtiski ietekmē,» - arhitekts un arhitektūras pētnieks Jānis Dripe aicina jaunāko kultūrbūvju «kultūrtūrē» pāri visai Latvijai – no Rojas līdz Rēzeknei Teksts Undine Adamaite Foto Kristaps Kalns

Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība nule kā laidusi klajā arhitekta Jāņa Dripes grāmatu *Kultūrtelpa. 21. gadsimta kultūras būves Latvijā*. Tas ir bagātīgi ilustrēts un apliecināošs vēstījums par 83 arhitektoniski veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un 9 projektiem visos Latvijas novados. Tajā apkopotas pēdējos divos gadu desmitos valsts, pašvaldības un privātās iniciatīvas rezultātā radītas vai atjaunotas nācijas kultūras vērtības. Grāmatas 392 lappusēs iekļautas 10 Latvijas jaunās bibliotēkas, 5 koncertzāles, 19 muzeji, 5 teātri, 18 kultūras centri un saicēta nami, 12 brīvdabas estrādes un vasaras koncertzāles un 12 būves kultūras izglītībai.

«Ne visas nosauktajās būvēs un minēto autoru arhitektūrā jūs atradīsiet stilistikā, detaļās un materiālu izvēlē izteiksmes pilnību, bet kultūras un izglītības infrastruktūras vērienīgais pienesums pilnīgi noteikti ir 21. gadsimta sākuma ievērojamākais notikums Latvijas būvmākslā,» grāmatas ievadā raksta Jānis Dripe.

Grāmatā iekļauts bagāts fotogrāfiju un vizuālā materiāla klāsts, vispārīga un profesionāla informācija latviešu un angļu valodā par katru objektu. Šī ir jau trešā grāmata, kuru Jānis Dripe veido kopā ar dēlu – grafikas dizaineru Jāni Dripi junioru. Tā ir abpusēji bagātinoša un ieinteresēta sadarbība, labestīgu kritiku ieskaitot. Piemēram, vāku nerotā *Sidra birzs* attēls, kas, tēvaprāt, skaisti atspoguļotu kultūrtelpas ideju. «Skaties plašāk!» – Jāņa Dripes juniora versijā uz vāka kopīgas saucies līnijas meklē četri bilžu kvadrāti – fragmenti no Nacionālās bibliotēkas, Dziesmu svētku estrādes, Rīgas cirka kupola un viena brīva laukuma – ar skatu nākotnē.

Grāmatu Jānis Dripe noslēdz ar nodaļu *Projekti un konkursi* – no koncertzāles un laikmetīgās mākslas muzeja Rīgā līdz Oskara Stroka vasaras koncertzālei Daugavpīlī. No ekspremjera Māra Gaiļa Vāgnera nama atjaunošanas projekta līdz Agra Padēja-Līna skicēm Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas pārbūvei. Un tas vēl nav viss.

Mūsu saruna notiek jūsu darbavietā – Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Lai arī no 83 grāmatā iekļautajiem objektiem

■ Jānis Dripe. *Kultūrtelpa. 21. gadsimta kultūras būves Latvijā*. Izdevusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība. 392 lpp.

**DAUDZI
ARHITEKTI
BRAUC UZ
RĪGU, LAI
REDZĒTU
NACIONĀLO
BIBLIOTĒKU**

tikai trešdaļa atrodas Rīgā un lielāko sarunas akcentu gribētu likt uz kultūras būvēm reģionos, pirmos jautājumus tomēr vēlos veltīt arhitekta Gunāra Birkerta ilgi un smagi tapušajai Gaismas pi-

lij. Tagad Latvijas Nacionālā bibliotēka ir starptautiski pazīstama arhitektūras ikona un viena no Ziemeļeiropas lielākajām kultūras būvēm XXI gadsimtā.

Jā. Nacionālā bibliotēka no pirmās Birkerta skices 1989. gadā līdz uzcelšanai tapa 25 gadus.

Šķiet, nevajadzētu kautrēties turpināt par bibliotēku runāt arī tad, kad tā ir gatava un lietojama. Vai, jūsuprāt, pēc mokrā būvniecības procesa, kam gadiem sekoja visa sabiedrība, esam bibliotēku paši pa īstam novērtējuši?

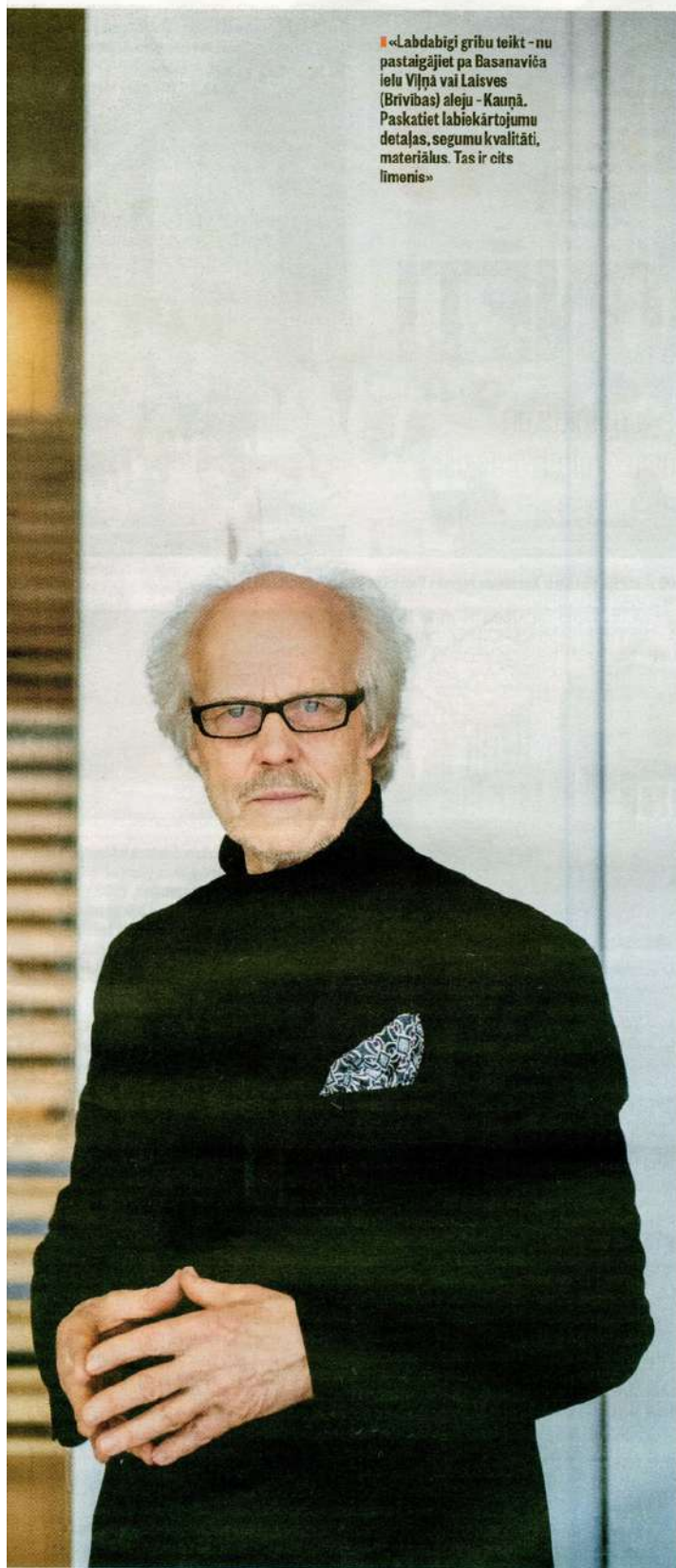
Tieši tā. Bibliotēka ir kļuvusi par vienu no Rīgas telpiskajiem simboliem. Neslēpšu, daudzi arhitekti brauc uz Rīgu, lai redzētu Nacionālo bibliotēku. Viņus interesē Birkerta daļrade. It sevišķi arhitektūras kritiķus. Protams, tikko bibliotēka bija uzcelta, interese bija izteiktāka. Saskaitīju, ka par Birkerta bibliotēku ļoti pozitīvi materiāli bijuši 28 dažādu valstu izdevumos. Mēs paši esam viskritiskākie. Esam pateikuši par bibliotēku daudz un arī skarbi. Līdz tādiem «skaistiem» citātiem kā «mani jaunā Nacionālā bibliotēka interesē tieši tikpat kā jaunā benzīnstacija pāri ielai» utt. Saprotu profesoru Jāni Krastiņu – skaistās elektisma ēkas nojaukšana Uzvaras bulvārī 2 bija diskutabla. Visi pirmie varianti Gunāram Birkertam bija ar šīs ēkas iekļaušanu jaunās bibliotēkas struktūrā. Paši esam vainīgi – pateicām Birkertam, ka ar to ēku var nerēķināties. Ēkas nojaukšana nebija Birkerta ideja vai prasība. Nacionālā bibliotēka savu funkciju pilda godam un kopā ar 1487 dažāda lieluma, piederības un ievirzes bibliotēkām Latvijā ir īpaša vērtība.

Strādājot šeit ikdienā, redzat bibliotēku dažādos brīžos – gan tad, kad tā ir klusāka ar studētājiem lasītavās, gan tad, kad notiek reprezentācijas pasākumi valstiskā līmenī vai Lielajos lasīšanas svētkos sabrauc bērni no visas Latvijas. Kad jūs bibliotēku visvairāk sajūtat kā dzīvu un elpojošu saskaņā ar Gunāra Birkerta ieceri?

Nacionālajai bibliotēkai ir divējas sejas. Pirmā un galvenā funkcija – bibliotēka! Lasītājs ir mūsu dievs!, arī atzīta kultūrvietā, kongresu, konferenču, koncertu un izstāžu vieta. tai skaitā augsta līmeņa. Pagājušonedēļ pie mums vizītē bija Ukrainas pirmā lēdija Olena Zelenska, kura piedalījās starptautiskajā konferencē *Krievijas karš pret Ukrainas bērniem* un

atklāja traģisko stāstu par nolaupītajiem Ukrainas bērniem. Pēdējais drošības un ārpolitikas forums *Rīgas konference 2023* arī notika Nacionālajā bibliotēkā. Latvijas

«Labdabīgi gribu teikt – nu pastaigājiet pa Basanaviča ielu Viļņā vai Laisves (Brīvības) aleju – Kauņā. Paskatiet labiekārtojumu detaļas, segumu kvalitāti, materiālus. Tas ir cits limenis»

simtgades gadā vairāki desmiti vadītāju un karaļnamu pārstāvju apmeklēja bibliotēku un dāvināja grāmatas. Bibliotēkas apmeklējums, manuprāt, Latviju paceļ

kultūrvalsts statusā. Bija ļoti svarīgi, ka arī Latvijas prezidentūra ES Padomē 2015. gada pirmajā pusē notika tieši bibliotēkā. Parasti drošības apsērums dēļ šie pasā-

kumi notiek ārpus pilsētas centra – izstāžu vai sporta kompleksā –, un visiem ir mierīgs prāts. Cik precīgi bija cilvēki par lēmumu, ka prezidentūras centrs būs Nacionālā bibliotēka. Viņi teica – beidzot mēs esam pilsētas centrā ar skatu uz UNESCO mantojuma teritoriju, funkcionējošā kultūras iestādē, kur redz, ka cilvēki apkārt strādā. Pusegada laikā bibliotēka apmeklētājiem bija slēgta, man šķiet, tikai astoņas dienas. Nacionālā bibliotēka ir īpaša vieta ar īpašu funkciju, saturu un auru.

Nacionālā bibliotēka atšķiras no publiskajām bibliotēkām. Redzam, cik arvērtā ir, piemēram, Karla Deikmana bibliotēka Oslo vai bibliotēka Oodi Helsinkos – vesels piedāvājumu klāsts, kas nav tieši saistīts ar bibliotēkas pamatfunkciju. Tur var aiziet pat ar savu drēbes gabalu un kaut ko sašūt! Gunārs Birkerts vairākkārt uzsvēra, ka viņa koncepcijā (viņš ir 18 ASV bibliotēku projektu autors!) Nacionālā bibliotēka vairāk ir kā grāmatu jeb Latvijas grāmatniecības muzejs. Tā ir atšķirība no publiskajām bibliotēkām – grāmatas klienti neņem līdz. Nacionālā bibliotēka vairāk ir studiju un izziņas vieta. Pie mums ir pilns ar ārvalstu un pašmāju studentiem, pētniekiem, autoriem. 2025. gadā latviešu grāmatai būs 500 un Gunāram Birkertam – 100 gadu. Veidošu grāmatu par viņa projektētajām 19 bibliotēkām. Tas ir būtisks iemesls, kāpēc es šeit strādāju. Direktors Andris Vilks vēlas, lai mēs cildinātu savus lielos Latvijas kultūras vēstnešus pasaulē. Tāds ir Mariss Jansons, tāds ir Gunārs Birkerts, tāda ir Elīna Garanča, Gidons Krēmers un vēl daži lielleļaudis ar Latvijas izcelsmi. Mums viņi ir jārada pasaulei un pašmāju jaunajai paaudzei – jāpostamentē. Vēl līdz 9. martam Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstāžu zālē 1. stāvā ir skatāma norvēģu mākslinieka Hokona Gulvoga izstāde *Virsoņi. Marisam Jansonam – 80*, kas veltīta maestro Marisam Jansonam. Virkne Marisa Jansona portretu ir skatāmi arī Lielās gildes Baltajā zālē.

Nesen kļuvis pieejams Nacionālās bibliotēkas, muzeju un arhīvu daudzguadu kopdarbs *digitalabiblioteka.lv*, bet liela daļa jūsu un manas paaudzes kultūras darbinieku ir sākušī savas profesionālās studijas, cilājot milzīgos avižu sējumus Jēkaba ielā. Tagad tas viss jebkurā pasaulē punkta ir pieejams *periodika.lv*, un par to daudzi pētnieki ir bezgala pateicīgi. Kā jūs Nacionālās bibliotēkas modernizāciju redzat caur savu kā bibliotēkas lietotāja prizmu?

Digitālā bibliotēka ir jauna vērtība. Piemērojāt Jēkaba ielu. Pēdējais objekts, ko es radu šajā grāmatā, ir lielā Dziesmu svētku estrādē Mežaparkā. Šķiet, tas bija 1990. gads. Toreiz man kā arhitektam bija lūgums paskatīties Dziesmu svētku būvju vēsturi. Tieši tad es daudz uzturējos Jēkaba ielā. Priecājos par atrastajiem vēstures materiāliem. Nacionālā bibliotēka ir bijusi tik daudzās vietās, ieskaitot Tērbatas ielu 75 – bijušās zivju konservu fabrikas *Kaija* telpās ar visu īpašo smārdu. Atceros Alvi Hermani un Ojāru Rubeni, viņi publicistiski asi vēstīja, ka jaunā Nacionālā bibliotēku vajag. TV sižetā grāmata tika nometsta peļķē uz ielas. Mēs bijām aktīvi un pagēroši – negribējām bibliotēku gaidīt daudzus gadus desmitus. Tagad šī iespēja ir. Nacionālā bibliotēka ir uzcelta, un ar to ir jālepojas. Uzdārs arī otra tendence, ka grāmatas iesējums ar savu dizainu un taktilajām sajūtām (varbūt arhitektiem tas ir īpaši saasinātā formā) arī ir svarīgas komponentes. Grāmatas fiziskā vērtība nekur nepazudīs. Pakalpojums ir

plašs un ļoti ērti pieejams, pastāv arī nemīgtas pilnveidošanas iespējas. Es sekoju līdz, kādas tik konferences par digitālajiem rīkiem, to lietošanu un pieejamību netiek rīkotas. Tie arvien attīstās, bet vieta, vērtība un grāmatu fiziskais krājums kā stingrs fundamenta paliks vienmēr.

Jūsu grāmatas atklāšanā vairāki viesi runāja par pārstiegumu vai pat kaunu, ko rājis jūsu kultūrbūvju panorāmiskais kopsavilkums. Lielajām celtnēm Rīgā – bibliotēkai, Dziesmu svētku estrādei un Mākslas muzeja restaurācijai – uzmanību pievērsusi visa sabiedrība, turpretim tik daudzas iedvesmojošas kultūrbūves reģionos ir mazāk pamanītas.

Jā, ne tikai Gustavs Terzens un Marta Selecka ceļo pa Latviju *Literatūrē* un raksturo *Tē!*. Mums arī sanāca kultūrtūre.

Vēlējaties apstāties un aicināt brīdī palepties un izmest enkuru sabiedrības pašapziņā?

Jā. Tas bija Dziesmu svētku gads ar savu pacēlumu. Dziesmu svētku estrādes tapšanas laikā katru nedēļu sēdēju būvapulcēs. Esmu bijis klāt arī Nacionālā mākslas muzeja un vēl vairāk – Nacionālās bibliotēkas tapšanā. No konkursu žūrijām līdz uzceltām būvēm. Allaž svarīgi, ka Kultūras ministrijas un pilsētas finansējums tiek lietprātīgi izmantots. Uz Dziesmu svētku pacēluma viļņa runājām ar kolēģi Nauri Puntuli – vajadzētu visu jaunradīto kultūras būvju kopumu parādīt. Bija doma grāmatu iespīest uz Dziesmu svētkiem. Varbūt labi, ka tā nenotika. Tad domāja dziesma, dejas, Lielā estrādē un Daugavas stadionā – mēs visi to baudījām. Pienāca gada beigas, un šķita, ka Latvijas valsts ir pelnījusi kaut ko pozitīvu un apliecināšu. Īpaši uz to notikumu fona, kas saistīts ar Ukrainu. Tur viss brūk un iet bojā, arī lielas mākslas vērtības un bibliotēku krājumi. Latvijas Nacionālā bibliotēka šobrīd ļoti lietprātīgi sadarbojas ar Ukrainas kolēģiem krājuma glābšanas jautājumos.

Runājot par mazāku pilsētu un apdzīvotu vietu kultūrbūvē reģionos, lietprat precīzas un skaistus apzīmējumus «vietzīme» un «cerību magnēti». Līdz, ilustrējiet ar kādu piemēru, kā konkrēta kultūrbūve spēj mainīt apdzīvotās vietas dzīvi un gaisotni.

Valsts mērogā pilnīgi noteikti ir minami divi piemēri. Tā ir arī mana subjektīvā pārliecība, ka *Lielais dzintars* Liepājā un *Gors Rēzeknē* ir mainījis šo pilsētu dzīves ritmu. Ja Liepājā nebūtu šādas koncertzāles, mēs neredzētu pie dirigenta pulsta Andri Nelsonu, neklusos dziedam Elīnu Garanču un muzicējam *Berlīnes filharmonikus*. Kāpēc lielleļaudis orķestri neuzstājas Rīgā? Zinām. Labi, Mariss Jansons kā žestu ir sniedzis vairākus koncertus Latvijā – Nacionālajā operā *Nīderlandes karalienes vizītes laikā ar Concertgebouw orķestri* un savu Oslo filharmonijas orķestri Lielajā gildē (2001). Bet tas ir izņēmums.

Jāmin bijusī kultūras ministre Helēna Demakova, viņas spēks tolaik bija liels, jo viņas pārstāvētajai partijai piederēja arī premjera, finanšu ministra un, manuprāt, arī ekonomikas ministra postenis. Un tad ir ļoti labi, ka kultūras ministrs tādā brīdī izmanto šīs svīras. Līdz ar to Eiropas fondi tika orientēti uz kultūras infrastruktūru, un rezultāts ir reģionālās koncertzāles. Augli ienācās 2013., 2014., 2015. gadā, sešcīgi – Rēzeknē, Cēsīs, Liepājā. Mazliet vēlāk – arī Ventspils. Tad arī var runāt par cerību magnētu. Cilvēkiem pie namdurvīm ir augstas raudzes kultūras pasākumi. Turklāt vietējiem uzreiz ir arī lepnums. Un ja to vēl aizīst profesionāli pasaulē,

Redzam, ka šīs ēkas saņem dažādas balvas, īpaši Austrijas profesora Folkera Ginkes projektētais *Lielais dzintars*. Tad notiek mazs brīnums – šī vieta pārtop citā kvalitātē. To pašu, kaut mazākā mērā, var teikt arī par bibliotēkām. Ventspils Pārventas bibliotēka pilnībā ir mainījusi vienas pilsētas daļas skatu un veidolu. Tā ir izcila arhitektūra Pētera Bajāra režijā. Tur strādāja vesela komanda. Jau nekaunīgi esmu minējis, ka Ventspils nopelni dažādos periodos bibliotēku attīstībā ir īpaši. Jura Pogas kopā ar kolēģiem radīta Pilsētas galvenā bibliotēka, pēc tam Bajāra Pārventas bibliotēka un tad – arhitektu biroja *Sarma & Norde* radītā Gāļiņciema bibliotēka. Visi savā žanrā ir izcili objekti. Varbūt Ventspils šobrīd ir pat mazliet «pārpakota» ar kultūras būvēm. Koncertzāle *Latvija, Jūras vārti*, VIZIUM. Tas ir cits stāsts – kā vajag mācēt tikt pie naudas un pārliecināt. Koncertzāle *Latvija* «naudas sarunās» bija mūzikas skola ar koncertzāles piebūvi. Tātad nostrādā arī profesionāla demagoģija.

Viens ir Elīna Garanča un Berlīnes filharmoniski – augstākās un elitārākās mākslas virsotnes, otrs – bērns no, iespējams, sociāli nelabvēlīgas ģimenes kādā mazpilsētā. Val cits gadījums – ģimene pavisam jauka, bet vecāki paši kultūru netur vērtē. Jūsu grāmatā liela uzmanība ir veltīta arī mākslas un mūzikas skolām, kurās, skolotāju iedrošināti, bērni var atklāt savu ceļu mākslā, vienlaigā, kā kultūras un mākslas lietotāji vai jau profesionāļi. Vai varat raksturot kādu šāda tipa piemēru?

Ļoti skaisti, ka atverat šo jautājumu. 90. gadu vidū es sāku strādāt Kultūras ministrijā. Esam jau aizmirsuši, ka tolaik to dēvēja citādi – Izglītības, zinātnes un kultūras ministrija. Viens no būtiskiem sarunu tematiem izglītības ministrijas ietvaros mums tolaik bija – kā saglabāt unikālo mākslas un mūzikas skolu tīklu. Tagad tādas ir 143. Tolaik – nedaudz mazāk. Mans arguments bija, ka cilvēkam attāla novadā, kur nav pieejama visa Rīgas infrastruktūra, mazā bērnu mūzikas un mākslas skola ir cerība, ja atgriezīeties pie formulējuma par cerību magnētiem. Šīs skolas kopīgi uztur pašvaldība un valsts. Tās strādā ļoti profesionāli. Nupat *Kultūradēvē* Aigars Voitišķis pastāstīja par patsniedzēja darbu divās mazajās mūzikas skolās. Lieliskais aktieris Gundars Grassebergs savukārt Mārupes Mākslas un mūzikas skolā strādā ar bērniem, mācot skatuiskas sajūtu. Labi, ap Rīgu ir vieglāk, bet tas pats notiek mazpilsētās. Mazās skolas ir gaišie punkti. Pie Rīgas Upesciemā ir ieguvis jauns košums, bet minēsim arī *MARK* arhitektu projektēto Dobeles Mūzikas skolu. Saldus Mūzikas un mākslas skola – Dānijas pieredzes iedvesmota, biroja *MADE* radīta arhitektūra! Tāda vieta kļūst par kultūras centru. Tas ir audzināši sabiedrībai un vecākiem, kā modernas arhitektūras ietvarā bērni var ļoti justies. Tā piramīda ar mazajām bērnu mūzikas un mākslas skolām, koledžām, ko tagad dēvē par profesionālās izglītības kompetenču centriem, ir ļoti svarīga. Vēl divi piemēri – Andris Kokins, radoši Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas jau no ēku Alejas ielā pie Čakstes laukuma, sakārtoja pilsētas kvartāla apbūvi un deva skolai jaunas iespējas. *MARK* arhitekti ir radījuši labu rezultātu Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolā *Saulas skola*. Vesela virkne mazu un lielu skolu – tā ir īsta vērtību laboratorija. Viena daļa audzēkņu – šobrīd 27 056 – varbūt būs izcili mākslinieki, viena daļa – vienkārši mākslinieki, bet pārējie būs ziņoši kultūras

■ 2019. gadā uzceltā Rojas vasaras koncertzāle ar 1500 skatītāju vietām ir Kurzemes reģiona lielākā estrāde. Publicitātes foto

■ Saldus Mūzikas un mākslas skola. Projekta autori MADE arhitekti 2013. gadā par šo projektu saņēma Latvijas Arhitektūras gada balvu. Publicitātes foto

patērētāji, jo mums tās reģionālās koncertzāles ir jāpiepilda. Tas nav vienkāršs uzdevums. Šajās skolās ir bāze. Cilvēki izglītojas un izglīto arī savas ģimenes un tuvakos. Pateicoties šīm skolām, mēs esam līderi Eiropā muzeju un mākslas pasākumu apmeklējumu ziņā. Tādi laudis, kas vidēji gadā apmeklē vismaz vienu muzeju. Eiropā ir 37 procenti, bet mums – 54 procenti.

Ne viens vien slavens mākslinieks un mūziķis ir nācis no ļoti nabadzīgas un degradētas vides. Cik lielā mērā vide, kurā cilvēks uzaug, nosaka viņa personību? Vai harmoniskai videi ir kāds sakars ar talantu?

Esmu, protams, profesijas ietekmēts, un tas būs subjektīvs viedoklis. Istiem ģeņijiem ir vienāda – tie jebkurā gadījumā izlīs kā īlens no maisa. Kolēģim Volde-māram Sustam, kurš Mākslas akadēmijā ilgu laiku vadīja interjera nodaļu, bija skaists teiciens: «Vajag likt tos studentus mierā. Jo no tiem, no kuriem nekas neiznāks, tāpat nekas neiznāks, bet ģeņiji tik un tā attīstīsies kā ģeņiji.» (*Smejas*.) Tā bija tāda mierpilna filozofija. Atstāsim ģeņijus un dzīves pabērnus, tādi vienmēr ir bijuši un būs, bet domājošo sabiedrības pamatdaļu vide patiesi ietekmē. Es runāju gan par mūzikas un mākslas skolām, gan bibliotēkām reģionos kā sociālajiem centriem, izziņas punktiem un pārbaudītas informācijas centriem. Svarīga ir arī inter-

neta pieeja. Tagad pārklājums ir labāks. Braukājot pa Latviju, veidojām izstādi par mazajām gaismas piliņiem. Cik forši bija skatīties! Manā jaunībā puikas ar mopēdiem sabrauca kādā autobusa pieturā un tad komentēja garāmejošās meitenes, bet tagad jaunieši sēž ar telefoniem uz kāpnēm pie bibliotēkas, jo tur ir labs interneta pārklājums. Viņi tur tiek pie datoriem un tomēr runā ar bibliotēkas vadītāju – kompetentu, intelligentu cilvēku. Bibliotēkā atnāk arī samaksāt komunālos maksājumus, uzzina visu jaunāko. Tā ir tendence, ka bibliotēkām ir papildus sociālās funkcijas, arī komunikācija ar pašvaldību. Tas ir tikai labi, ja bibliotēkas ir multifunkcionāli centri. Ļoti svarīgi ir runāt arī par publisko ārtelpu.

Būvju arhitektūrā un interjera dizainā mēs novērtējam skaistumu un aur, un tad vēl kļāt nāc mākslas piedzīvojums, bet arī publiskā ārtelpa ar savu dizainu un kvalitāti ir svarīga. Esmu stipri kritisks pret situāciju Rīgā. Mums nav nevienas īstas elegantas gājēju ielas ar samērīgu garumu. Mazais Torņu ielas fragmentiņš ir, tad atkal nav, gar *Kempinski* (*Grand Hotel Kempinski Rīga*) atkal ir, tad – atkal nav. Es 25 gadus dzīvoju Vecrīgā. Šajā laikā no Bastejkalna līdz *Laimas* pulkstenim nekad neesmu aizgājis pa skaisti, šai vietai atbilstoši sakārtotu trotuāru. Tas vienmēr ir kaut kāds salāpīts asfalta lupatu deķis.

Kāpēc tas ir tik nepārvarami? Pārsimt

■ Šodien koncertzāle *Lielais dzintars* ir Liepājas simbols un kultūras centrs – īsta pilsētas vietzīme ar starptautisku rezonansi. 2003. gadā notikušais arhitektūras konkurss bija pirmā nopietnā arhitektu sacensība atjaunotajā Latvijā un atgriešanās Eiropas profesionālajā apritē. Konkurss uzvarēja Austrijas arhitekta Folkera Ginkes vadītā komanda. Foto – LETA

metru asfalta taču nav koncertzāle, skis-tu, ka to var satsīst ātrāk? Kā rodas birokrātiskie augoņi un labo lietu sabotāža? Reizēm tomēr ir grūti saprast, kāpēc gribas kaitēt savai pilsētai, pa kuras ielām pats staigā...

Tas ir jautājums par paslepnumu. Pats esmu darījis pilsētas arhitekta darbu un vienā brīdī sapratu – ja pilsētai ir viena vara un valstij – otra, tad lietas nenotiek. Ir kaut kāda pretstāve, bet nupat jau ir labs brīdis, kopš mums valstī ir pilsētā ir viena vara. Labdabīgi gribu teikt – nu pastāigājiet pa Basanaviča ielu Viļņā vai Laisves (Brīvības) aleju – Kaunā. Paskatiet labiekārtojumu detaļas, segumu kvalitāti, materiālus. Tas ir cits līmenis. Tā nav dārgākā arhitektūras daļa. Labi, mums vēl nav Laikmetīgās mākslas muzeja, nav vēl koncertzāles Rīgā – mērens kauns, bet šādas būves arī maksā! Publiskā ārtelpa, sākot no pilsētas sirds, no centra uz malām, – tas ir steidzami darāms darbs.

Varu tikai turēt īkšķi, lai kolēģiem – Rīgas galvenajam arhitektam Pēterim Ratam un pilsētas dizaineri arhitekti Evelīnai Ozolai – veicas darbā. Es zinu – viņi strādā nenogurstoši, bet profesionālu darbam vajag lielu un tikpat nenogurstošu atbalstu, kas nav tikai vārdos, bet arī finansēs. Tai ir jābūt stratēģijai. Tagad ir laba situācija Rīgā, ka pilsētai ir savs arhitekts, dizainers un ainavu arhitekts. Tā ir laba trīsienība. ■

Latvijas kultūrtelpā arī Likteņdārza Saieta nams

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība (LNB Atbalsta biedrība) izdevusi arhitekta Jāņa Dripes grāmatu "Kultūrtelpa — 21. gadsimta kultūras būves Latvijā". Grāmata ir bagātīgi ilustrēta un apliecinošs vēstījums par arhitektoniskiem veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un projektiem visos Latvijas novados.

SANITA KITAJEVA,
LNB ATBALSTA BIEDRĪBA

Tajā apkopotas pēdējos divos gadu desmitos valsts, pašvaldības vai privātas iniciatīvas rezultātā radītas vai atjaunotas nācijas kultūras vērtības. Redzamākās no tām ir Gaismas pils, Rundāles pils, Mežaparka Lielā estrāde, Mākslas muzejs, kopumā grāmatā iekļautas 10 Latvijas jaunās bibliotēkas, 5 koncertzāles, 19 muzeji, 5 teātri, 18 kultūras centri un saietu nami, 12 brīvdabas estrādes un vasaras koncertzāles un 12 būves kultūras izglītībai. Kopā 83 arhitektoniski veiksmīgas kultūras būves un 9 projekti visos Latvijas novados.

To vidū ir arī Saieta nams Likteņdārzā Aizkraukles novadā. Grāmatas tapšanu atbalstījusi Aizkraukles novada pašvaldība.

Grāmatu veido bagāts fotogrāfiju un vizuālā materiāla klāsts, vispārīga un profesionāla informācija latviešu un angļu valodā par katru objektu. Kultūras būves ir pilsētu vietzīmes — tās vairo atpazīstamību un akcentē sabiedrības vērtības. Ēku saturs ir nācijas garīgās attīstības pamats, kultūras būvju arhitektūra bagātina mūsu dzīves telpu, atjaunojot vēsturisko mantojumu un radot jaunus simbolus.

Autors Jānis Dripe saka: "Darbs pie šādas grāmatas sniedz gandarījumu par manu kolēģu — arhitektu radošu veiksmi un lepnumu par savu valsti. Tik daudz un tik dažādu jomu kultūras būvju kā šī gadsimta ievadā, nekad Latvijas 105 gadu vēsturē nav tapis. Kultūras in-

ARHITEKTA JĀŅA DRIPEŠ GRĀMATĀ "Kultūrtelpa — 21. gadsimta kultūras būves Latvijā" iekļauts arī Likteņdārza Saieta nams. Publicitātes foto

frastruktūras vērienīgais pienesums noteikti ir 21. gs. sākuma redzamākais notikums Latvijas būvmākslā. Lai arī Rīgas dominante Latvijas kultūras un ekonomiskajos procesos nav apstrīdama, tieši jaunas mākslas un izziņas ēkas ir vairojušas valsts reģionu un mazo pilsētu dzīves kvalitāti." ♦

Avots: Staburags
Datums: 06-02-2024

Ogres bibliotēka svarīgā grāmatā

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība izdevusi arhitekta Jāņa Dripes grāmatu «KULTŪRTELPA – 21. gadsimta kultūras būves Latvijā». Grāmata ir bagātīgi ilustrēta un apliecinošs vēstījums par 83 arhitektoniskiem veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un 9 projektiem visos Latvijas novados. To vidū ir arī Ogres Centrālā bibliotēka. Kultūras būves ir pilsētu vietzīmes – tās vairo atpazīstamību un akcentē sabiedrības vērtības. Ēku saturs ir nācijas garīgās attīstības pamats, kultūras būvju arhitektūra bagātina mūsu dzīves telpu, atjaunojot vēsturisko mantojumu.

Avots: Ogres Vēstis Visiem
Datums: 06-02-2024

Veiksmīgāko kultūras būvju izdevumā – arī Alūksne

Jānis Dripe: “Jaunas mākslas un izziņas ēkas ir vairojušas valsts reģionu un mazo pilsētu dzīves kvalitāti.”

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība (LNB Atbalsta biedrība) izdevusi arhitekta Jāņa Dripes grāmatu “Kultūrteļa – 21. gadsimta kultūras būves Latvijā”. Grāmata ir bagātīgi ilustrēta un apliecinošs vēstījums par arhitektoniski veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un projektiem visos Latvijas novados, tostarp Alūksnes novadā.

LNB Atbalsta biedrības pārvalde Sanita Kitajeva stāsta, ka izdevumā apkopotas 83 pēdējos divos gadu desmitos valsts, pašvaldības vai privātas iniciatīvas rezultātā radītas vai atjaunotas nācijas kultūras vērtības. Redzamākās no tām ir Gaismas pils, Rundāles pils, Mežaparka Lielā estrāde, Mākslas muzejs, kopumā grāmatā iekļautas 10 Latvijas jaunās bibliotēkas, 5 koncertzāles, 19 muzeji, 5 teātri, 18 kultūras centri un saietu nami, 12 brīvdabas estrādes un vasaras koncertzāles un 12 būves kultūras izglītībai. Minēto 83 vērtību vidū ir arī Alūksnes Bāniša stacija un Alūksnes Kultūras centrs.

Grāmatu var iegādāties internetveikalā “Eveikals.lnb.lv”.

Sandra Apine

GRĀMATU VEIDO
bagāts fotogrāfiju un vizuālā materiāla klāsts, vispārīga un profesionāla informācija latviešu un angļu valodā par katru objektu.

FOTO: PUBLICITĀTE

DAŽI NO GRĀMATĀ IEKĻAUTAJIEM KULTŪRAS OBJEKTIEM NOVADOS:

Saieta nams Likteņdārzā, Rundāles pils, Āraišu ezerpils arheoloģiskais parks un apmeklētāju centrs, Daugavpils cietoksnis, Raiņa un Aspazijas vasarnīca, Hoiķeres kundzes viesu nams, koprades telpa “Adatu fabrika”, Koncertzāle un kultūras centrs “GORS”, Valmieras Teātra spēles laukums “Kurtuve” un citi.

Alūksnes Kultūras centra ēka pēc rekonstrukcijas atklāta 2015. gadā. Ēkas vēsturiskais veidols atjaunots tā, kā savulaik bijis, un apvienojumā ar mūsdienu senās brūna ēkas aura nav zudusi.

Alūksnes Bāniša stacija ir 2018. gadā atjaunotais vēsturiskais Alūksnes dzelzceļa stacijas bagāžas šķūnis. Tā pārbūve ir nozīmīgs notikums Gulbenes – Alūksnes šaursliežu dzelzceļa līnijas kultūrvēsturiskā un industriālā mantojuma saglabāšanā un attīstībā.

AVOTS: NO LAIKRAKSTA ARHĪVA

Jānis Dripe, autors:

“Darbs pie šādas grāmatas sniedz gandarījumu par manu kolēģu – arhitektu – radošu veiksmi un lepnumu par savu valsti. Tik daudz un tik dažādu jomu kultūras būvju kā šī gadsimta ievadā nekad Latvijas 105 gadu vēsturē nav tapis. Kultūras infrastruktūras vērienīgais pieaugums noteikti ir 21. gs. sākuma redzamākais notikums Latvijas būvmākslā. Lai arī Rīgas dominante Latvijas kultūras un ekonomiskajos procesos nav apstrīdama, tieši jaunas mākslas un izziņas ēkas ir vairojušas valsts reģionu un mazo pilsētu dzīves kvalitāti.”

Karina Pētersone, LNB Atbalsta biedrības direktore:

“Grāmatā iekļautās kultūrvietas ir nozīmīgas ne tikai kā fiziskas telpas, tās koncentrē latvisko identitāti, vērtības, mantojumu, tradīcijas. Tas ir īpaši nozīmīgi nelielām nācijām. Katra bibliotēka, muzejs, koncertzāle, skola ir apliecinājums Latvijas apņēmībai, gribai un varēšanai. Grāmata ir stāsts pasaulei par Latviju un latviešiem un stiprinājums mums pašiem – mūsu pašvērtībai, lepnumam un patriotismam.”

Avots: Alūksnes un Malienas Ziņas

Datums: 06-02-2024

Ko Valmieras novada iedzīvotājiem nozīmē bibliotēka?

Lai attīstītu Valmieras bibliotēkas darbību un pakalpojumus, pērn septembrī notika plaša lietotāju aptauja. Aizpildītas 669 anketas, iegūti dati par mūsu novada publiskajām bibliotēkām. 80,9% respondentu ir sievietes, 13% vīrieši, 92% vecāki par 26 gadiem. Jānorāda, ka aptaujā nepiedalījās bērni un jaunieši, kā arī netika ietverti jautājumi par bibliotēkas sadarbību ar izglītības iestādēm un citām institūcijām. Šogad ir plānots izziņāt skolēnu un sadarbības partneru viedokli par bibliotēku pakalpojumiem.

Iegūtās atbildes veido priekšstatu par to, ko novada iedzīvotājiem nozīmē bibliotēka. Ko tā nozīmē cilvēkam savā dzīves vietā — laukos, pilsētā? Redzamas gan ļoti praktiskas, gan emocionālas vajadzības, kuru nodrošināšana var veicināt katra iedzīvotāja labbūtnību un piederības izjūtu savai kopienai. Daži citāti no iedzīvotāju pausta bibliotēkas novertējuma: «bibliotēka nodrošina informācijas apmaiņu un piekļuvi zināšanām»; «tā ir iespēja ietaupīt savus līdzekļus»; «tā ir visiem pieejama garīgā mantojuma krātuve un kultūras saskarsne»; «vieta, kur pulcēties, piedzīvot intelektuālu saziņu ar sabiedrību, tikties ar interesantiem, radošiem cilvēkiem un paplašināt savu redzesloku»; «tā piedāvā iespēju darboties internetā, printēt, kopēt, saņemt atbalstu datorā izmantošanai»; «bibliotēka ir vieta, kur tev cenšas palīdzēt, tā ir vieta, kur vienmēr esi gaidīts, draudzīga iestāde, kur iegūt atbalstu, kur palīdzēs atrast risinājumus, jo te ir iespēja cilvēciski parunāt»; «bibliotēka ir nozīmīga atpūtas vieta ar sakohtu un radošu vidi, vieta, kur iesaistīties aktivitātēs, gūt pozitīvas emocijas, smelties iedvesmu»; «bibliotēka ir arī svētki, tā sniedz prieku

VALMIERAS BIBLIOTĒKĀ.

Lielākā daļa respondentu ar bibliotēku pakalpojumiem ir apmierināti, bet ir atsevišķi ierosinājumi katrai bibliotēkai gan attiecībā uz darba laiku un pasākumiem, gan telpas iekārtojumu un aprīkojumu.

Viens no aptaujas mērķiem bija noskaidrot, kā tiek izmantoti mūsu piedāvātie attālinātie pakalpojumi, piemēram, elektroniskais kopkatalogs un 3td e-grāmatu bibliotēka (www.3td.lv).

Lai novada bibliotēku krājums būtu pieejams ikvienam, lietotājiem piedāvājam Valmieras novada bibliotēku elektronisko kopkatalogu (valmiera.biblioteka.lv). Tā ir galvenā iespēja meklēt dažādus materiālus visa novada bibliotēku krājumos: grāmatas, žurnālus, spēles, filmas, publikācijas no vietējiem preses izdevumiem, studentu darbus u.c. E-katalogā ir iespēja uzzināt, kurās bibliotēkās novadā šie materiāli ir pieejami, kā arī tos pasūtīt, iepriekš saņemot autorizācijas datus (lietotājvārdu un paroli). Katrs bibliotēkas lasītājs var sekot līdzi saviem izsniegumiem, pagarināt izsniegšanas termiņu

respondentu norāda, ka nezina šādu pakalpojumu, un tikai 21% to reizēm vai bieži izmanto. 12. janvārī Valmieras Integrētajā bibliotēkā notika 3td e-grāmatu bibliotēkas 5 gadu jubilejas svinības un diskusija «Kā nēsāt puslūkstoti grāmatu kabatā» ar uzsvāru uz lasītprasmes veicināšanu, kas bija pirmais no reģionos plānotajiem 3td e-grāmatu jubilejas gada pasākumiem. Diskusijā piedalījās Eiropas Parlamenta deputāte un kādreizējā kultūras ministre Dace Melbārde, Valmieras bibliotēkas direktore Daiga Rokpelse, apgāda «Zvaigzne ABC» valdes priekšsēdētāja Vija Kilboka, rakstniece Zane Nuts un KISC projekta vadītājs Aldis Liepa. Sarunu moderēja Gustavs Māziņš. Kā īpašus viesus aicinājām arī aptaujas dalībniekus, kas bija pieteikušies uz pārstāvētuma saņemšanu pēc aptaujas aizpildīšanas.

E-grāmatu bibliotēka un elektroniskais kopkatalogs raksturo bibliotēkas attīstību un transformāciju. Tradicionālie pakalpojumi, piemēram, grāmatu izsniegšana, ir bieži izmantoti un saprotami, taču jaunās lietas joprojām prasa popularizēšanu.

Viena no anketas sadaļām bija veltīta arī bibliotēkas pasākumu novērtēšanai, kur tika saņemti visvairāk ierosinājumu un komentāru. Šajā sadaļā parādījās vislielākās respondentu viedokļu pretības. Tika pausti viedokļi, ka bibliotēkai nebūtu jānīko pasākumi, ka tā ir citu kultūras iestāžu funkcija, tomēr lielāka daļa respondentu izteicās, ka pasākumi ir būtiski gan informācijas apmaiņai un jaunu iespēju gūšanai, gan kā socializēšanās iespēja. Īpaši svarīgi bibliotēku pasākumi ir pagastos, kur atsevišķi cilvēki norādījuši, ka «tā ir vienīgā vieta, kur aiziet».

Kopumā anketa bija gara — 33 jautājumi, tāpēc Valmieras novada bibliotēkas pateicas katram, kuram pietika pacietības un laika to aizpildīt. Šeit analizēti tikai daži jautājumi no aptaujas, bet ir apkopotas visas atbildes, veidojot katrai bibliotēkai kopsavilkumu (dati pieejami bibliotēkās), lai varētu izprast un ņemt vērā ierosinājumus un secinājumus.

Lai turpinātu attīstīt mūsu novada bibliotēku pakalpojumus, esam ieinteresēti veicināt lietotāju līdzdalību un aicināt uz sarunām par kopienai vajadzīgo atbalstu, ko varam sniegt. Šogad plānojam izziņāt skolēnu un sadarbības partneru viedokli par bibliotēku pakalpojumiem.

ALINA PŪCE,

Valmieras bibliotēkas pieaugušo apkalpošanas nodaļas vadītāja, teksts un foto

Vieta, kur tev cenšas palīdzēt, kur vienmēr esi gaidīts, draudzīga iestāde, kur iegūt atbalstu, atrast risinājumus, jo te ir iespēja cilvēciski parunāt.

un dod iespēju atslēgties no ikdienas rutīnas»; «vieta, kurā varam sajust savu piederību kopienai un kopību ar novadu, tā ir ļauiem nozīmīga socializēšanās vieta».

Redzamākā atšķirība starp Valmieru un pārējām novada publiskajām bibliotēkām — Valmierā cilvēki vairāk saskata bibliotēku kā zināšanu un informācijas centru, savukārt lauku teritorijās bibliotēka ir nozīmīga kā tikšanās un socializēšanās vieta, bibliotēka bieži vien kalpo kā saikne ar pašvaldību un tajā var saņemt palīdzību dažādos jautājumos.

Kā svarīgākos bibliotēkas pakalpojumus lietotāji novērtējuši grāmatu, preses izdevumu, CD/DVD, gaida spēļu izsniegšanu uz mājām, grāmatu pasūtīšanu un saņemšanu no citām bibliotēkām, bibliotēku rīkotos pasākumus, informācijas meklēšanu ar bibliotēkā palīdzību. Īpaši novada bibliotēkās tiek uzsvērti drukāšanas, kopēšanas, skenēšanas un laminēšanas pakalpojumi. Pasākumi novada bibliotēkās tiek vērtēti kā ļoti nozīmīga vietējo iedzīvotāju dzīves daļa.

un iestāties rindā uz izdevumiem. Aptaujas rezultāti ļauj cerēt uz tālāku šī pakalpojuma attīstību: 42,5% respondentu izmanto E-katalogu, 40,8% respondentu neizmanto, savukārt 13,8% norāda, ka nezina par šo pakalpojumu, 2,9% atzīmēja atbilstu variantu *cits*.

Otrs nozīmīgs attālinātais pakalpojums, kas pieejams ne tikai Valmieras novada iedzīvotājiem, bet arī jebkuram Latvijas bibliotēku lietotājam visā pasaulē, ir 3td e-grāmatu bibliotēka. Šis pakalpojums ir pieejams jau piecus gadus, un tieši Valmieras bibliotēka bija viens no galvenajiem iniciatoriem 3td e-grāmatu bibliotēkas radīšanā. Pateicoties valsts finansējumam, KISC (Kultūras un informācijas sistēmu centrs) un sadarbības partnerim *Tietoenvy Latvia* un vairākām Latvijas izdevniecībām, jebkuram bez maksas ir pieejams kvalitatīvs e-grāmatu saturs latviešu valodā. Vienīgā prasība — jābūt reģistrētam publiskās bibliotēkas lietotājam. Valmieras bibliotēkās rīkotajā aptaujā 54% respondentu norādījuši, ka e-grāmatu bibliotēku neizmanto, 25%

Avots: Valmierietis (Liesmas pielikums)

Datums: 31-01-2024

Tikšanās jaunākajiem bibliotēkas lasītājiem

Turpinot īstenot Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstīto projektu „Lasītājs izzina un vērtē”, 15. februārī 11.30 Talsu Galvenajā bibliotēkā viesosies tulkotāja Dace Meiere, kurā kopš 1996. gada publicē tulkojumus no itāļu, lietuviešu, spāņu un katalāņu valodas.

Šī tikšanās reize būs veltīta tulkotājas darbam ar bērnu grāmatām – programmā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” iekļauta no lietuviešu valodas tulkotā „Melndzelmji” grāmata jauniešiem, un no katalāņu valodas tulkotā grāmata „Kaimiņi”, kas domāta pirmskolas vecuma bērniem. Tikšanās reizē Dace Meiere sākumskolas vecuma bērniem pastāstīs, ko nozīmē tulkot citu tautu autoru darbus latviešu valodā.

Projektu Talsu Galvenā bibliotēka īsteno ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Sveicam ilggadējo Talsu Galvenās bibliotēkas bibliogrāfi Silviju Skromuli

Bibliotēku nozarē strādā un strādājuši ļoti daudz aizrautīgu, interesantu, radošu cilvēku. Darba procesi, protams, pa šiem gadiem ir ļoti mainījušies, bet cilvēka mūža ieguldījums un darba augļi, arī šodienas acīm raugoties, ir neatsverami, nozīmīgi un pieminēšanas vērti. 21. februārī ilggadēja Talsu Galvenās bibliotēkas bibliogrāfe Silvija Skromule atzīmēs savu 80 gadu jubileju.

Tālajā 1964. gadā darba gaitas aizsākot Laidzes bibliotēkā, vēlāk – Talsu Bērnu bibliotēkā, 1971. gada nogalē Silvija Skromule sāk strādāt Talsu Galvenajā bibliotēkā. Ražīgais darba mūžs pāiet, vācot un apkopojot Talsu novada vēsturi, ikdienu, notikumus – līdz pat 2018. gadam Silvija Skromule ir Talsu Galvenās bibliotēkas galvenā bibliogrāfe, vairāku grāmatu autore, novada materiālu krājēja un sistematizētāja, bibliotēkas novadpētniece un

novadpētniecības speciāliste.

Darba mūžā publicējusi rakstus par novada ievērojamām personībām laikrakstā „Talsu Vēstis”, apkopojusi materiālus par ievērojamiem novadniekiem. 1998. gadā izdota monogrāfija „Talsu novada literāti: 20. – 90. gadā”.

Ar šo darbu Silvija Skromule 2000. gadā saņem pirmo Aleksandra Pelēča literāro prēmiju. Pie nozīmīgākajiem devumiem pieskaitāms apjomīgs pētījums „Aizgāja kurzemnieks pasaulē tālu”, par 19 Talsu novada literatūras un mākslas cilvēkiem, kuri kara negāciju iespaidā un laikmetu griežos pametuši dzimteni, tajā pašā laikā sirdī un darbos visu mūžu palikdami uzticīgi Latvijai – un Kurzemei.

Sveicam Silviju gaidāmajā jubilejā, bet lasītājus 26. februārī 13.00 aicinām uz tikšanos ar jubilāri Talsu Galvenās bibliotēkas sarunu ciklā „Mazpilsētas stāstnīca”.

Talsu Galvenā bibliotēka

Avots: Talsu Novada Ziņas

Datums: Nr.2, 2024

Ādažos un Carnikavā piedāvā kopīgu grāmatu apmaiņu

Ādažu novada bibliotēkas Ādažos un Carnikavā sākušas piedāvāt vienotu grāmatu apmaiņas pakalpojumu, informēja pašvaldība.

Pakalpojuma mērķis ir padarīt ērtāku tā pieejamību klientiem, proti, ja lasītājs ir izpēmis grāmatu bibliotēkā Ādažos, bet viņam ir ērtāk to nodot Carnikavā, tagad to varēs

izdarīt. Ja grāmata izņemta Carnikavā, to varēs nodot Ādažos. Turklāt Carnikavā grāmatas var nodot arī ārpus bibliotēkas darba laika, izmantojot bibliomātu.

Iedzīvotāji tiek aicināti grāmatas nodot no pirmdienas līdz ceturtdienai.

Bibliotēkās ir iespējams arī pasūtīt grāmatas, kas neatrodas uz vietas, bet ir pieejamas otrā bibliotēkā. 📖

Avots: Rīgas Aprīnķa Avīze

Datums: 06-02-2024

Klientu apkalpošanas centri — pagasta bibliotēkā vai pagasta pārvaldē

Dace Milne: "Un ir labi, ka ir tāda vieta, kur cilvēks var atnākt."

1.februārī Gulbenes novada svinīgi atklāja sešus jaunus klientu centrus – Lītenes, Līzuma, Jaungulbenes un Tīrzas pagasta bibliotēkās, Rankas pagasta pārvaldē un Lejasciema pagasta pārvaldē, kur iedzīvotāji tagad var saņemt atbalstu valsts pārvaldes pakalpojumu pieteikšanā. "Dzirkstele" bija klāt, kad centru atklāja Lejasciema pagasta pārvaldē.

Lejasciema pagasta pārvaldes lietvede Dace Milne laikrakstam stāsta, ka arī līdz šim iedzīvotāji pēc palīdzības ir vērsušies pagasta pārvaldē, un vienmēr ir mēģināts palīdzēt. "Tāda ir dzīve laukos. Un ir labi, ka ir tāda vieta, kur cilvēks var atnākt. Tagad pagasta pārvaldē atvērta šāds centrs – ir iekārtota klientu darba vieta – galds, krēsls, dators, var arī izdrukāt to, kas nepieciešams, var darboties ar e-pakrakstu. Darba vieta ir sakārtota, lai iedzīvotājiem ir iespēja saņemt valsts iestāžu pakalpojumus uz vietas. Te var nākt un strādāt. Un, ja cilvēks kaut ko nesaprot, es palīdzu," stāsta D.Milne.

Funkcija pāriet uz pašvaldību

Gulbenes novada pašvaldības Kancelejas nodaļas vadītāja Līga Nogobode svinīgajā centra atklāšanas pasākumā pastāstīja, ka klientu centru aizsākums sākās pirms diviem gadiem, proti, 2022. gada februārī, kad no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības

ministrijas pašvaldība saņēma aicinājumu veidot jaunus klientu centrus. "Ir pagājuši divi gadi, kad to varam realizēt. Patikami, ka saviem iedzīvotājiem varam nākt tuvāk arī pagastos un šos pakalpojumus sniegt. Daudzu valsts iestāžu klientu centri tiek aizvērti, un šī funkcija pārnāk uz pašvaldību," teica L.Nogobode.

Lai saņemtu valsts dotāciju klientu centru izveidei, pašvaldībai bija jānodrošina līdzfinansējums ne mazāk kā 30 procenti. Gulbenes novada dome 2022. gada 31. marta sēdē pieņēma lēmumu par sešu jaunu valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru izveidi. Par prioritāti noteicā budžeta iespējas līdzfinansējumam un attālumu no Gulbenes, izvērtējot telpu un vides pieejamību.

Konsultācijas un praktiska palīdzība

Tagad Lītenes, Līzuma, Jaungulbenes un Tīrzas pagasta bibliotēkās, Rankas pagasta pārvaldē un Lejasciema pagasta pārvaldē iedzīvotājiem, kuri citādi digitālai videi nevar piekļūt vai kuriem ir nepieciešamas digitālās prasmes, ir iespēja saņemt pakalpojumus. Centros var saņemt konsultācijas un praktisku palīdzību Valsts ieņēmumu dienestā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, algas nodokļu grāmatīti un norādot apgādībā esošās personas vai piesakoties elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietošanai. Saņemt konsultācijas un praktisku palīdzību par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Pil-

SEŠOS PAGASTOS, starp tiem arī Lejasciēmā, tagad iedzīvotāji var vērsties pēc palīdzības, iesniegt iesniegumu, saņemt kādu pakalpojumu vai rast atbildes. Iedzīvotājiem palīdzēs pagasta lietvede Dace Milne (no kreisās). Svinīgajā atklāšanā piedalījās arī Gulbenes novada bibliotēkas vadītāja Sabine Jefimova (vidū), kā arī pašvaldības Kancelejas nodaļas vadītāja Līga Nogobode.

FOTO: GATIS BOGDANOVIS

sonības un migrācijas lietu pārvaldes, Nodarbinātības valsts aģentūras un citu iestāžu portālā "Latvija.lv" esošajiem e-pakalpojumiem, kā arī iesniegt pašvaldībai adresētus iesniegumus.

Pagastu centros klientu apkalpošanu veic jau esošie pašvaldības darbinieki – pagasta bibliotēkas bibliotekāri vai pagasta pārvalžu lietveži. Gulbenes novada domes priekšsēdētāja vietniece Guna

Švika "Dzirkstele" stāsta, ka ministrijas plāns ir centrus izveidot visos novada pagastos, bet, kad tas notiks, esot grūti pateikt. 🗞

— Inīta Savicka

Avots: Dzirkstele

Datums: 06-02-2024

Līvānu novadā trīs pagastos atklāj jaunus valsts klientu apkalpošanas centrus

Īstenojot “vienas pieturas aģentūras” principu, kur gan pašvaldības, gan vairāku valsts iestāžu pakalpojumus var ērti saņemt vienuviet, Līvānu novadā atklāti trīs jauni valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri – Jersikas pagasta Rīta bibliotēkā Liepu ielā 5, Rožupes pagasta bibliotēkā Skolas ielā 7 un Rudzātu pagasta bibliotēkā Miera iela 1.

Ivars Soikāns

Līvānu novada pašvaldībā “Latgales Laiku” informēja, ka jaunos centros iedzīvotāji līdzās pašvaldības pakalpojumiem varēs saņemt Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Valsts zemes dienesta, Lauku atbalsta dienesta pakalpojumus. Tāpat centros sniegs informāciju par vairāku valsts iestāžu – Nodarbinātības valsts aģentūras, Uzņēmumu reģistra, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts darba inspekcijas, VID un VSAA –

e-pakalpojumiem un palīdzēs tos izmantot.

Jaunos klientu apkalpošanas centros varēs saņemt informāciju un praktisku palīdzību arī darbā ar datoru, interneta lietošanu un eID viedkaršu lasītāju. Tāpat šeit būs iespēja drukāt, kopēt un skenēt neliela apjoma dokumentus.

Iedzīvotāji VPVKAC varēs patstāvīgi vai ar speciālista palīdzību pieteikt visus valsts pārvaldes portālā latvija.gov.lv/ pieejamos e-pakalpojumus, kā arī atsevišķus pakalpojumus var pieteikt papīra formā vai ar pilnvarotā e-pakalpojuma palīdzību. VPVKAC ir būtisks atbalsta punkts tiem iedzīvotājiem, kuriem nepieciešams atbalsts digitālo pakalpojumu saņemšanai, piesakot pakalpojumus portālā/latvija.gov.lv, kā arī saņemt rekomendācijas atbilstošo valsts pakalpojumu izvēlei.

Iedzīvotāju ērtībām, lai nodrošinātu iespējas saņemt pakalpojumus tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai visā novada teritorijā, šādus klientu centrus tuvākajā laikā plānots atklāt arī Turku un Sutru pagastā.

Avots: Latgales Laiks

Datums: 23-01-2024

Aicina balsot par Pelēča prēmijai izvirzītajām grāmatām

Atzīmējot Aleksandra Pelēča (1920. gada 10. aprīlis — 1995. gada 12. oktobris) dzimšanas dienu, tiks piešķirta kārtējā Aleksandra Pelēča literārā prēmija kādai Talsu pusei veltītai grāmatai. Šobrīd apzināti un prēmijai tiek izvirzīti 2023. gadā izdoti darbi, kas ir cieši saistīti ar Talsu novada kultūrvēsturisko dzīvi.

Lasītāji aicināti balsot par kādu no prēmijai izvirzītajām grāmatām un noteikt Lasītāju simpātijas balvas saņēmēju. Literārās prēmijas saņēmēju noteiks vērtēšanas komisija. Sabiedrības balsojums noteiks lasītāju simpātijas balvas ieguvēju.

Balsot par sev tuvāko grāmatu var no 1. februāra līdz 7. aprīlim Talsu Galvenās bibliotēkas tīmekļvietnē www.talsubiblioteka.lv, kā arī apmeklējot savu vietējo bibliotēku. Balsot par sev tuvāko grāmatu var reizi dienā no vienas IP adreses.

10. aprīlī Talsu Galvenajā bibliotēkā notiks konkursa noslēguma pasākums, kurā tiks paziņoti rezultāti un pasniegta prēmija.

Aleksandra Pelēča literārā prēmija tiek piešķirta autoram par izcilu literāru darbu, kas ir dziļi saistīts ar sava laikmeta un novada norisēm un kurš ieguvis prēmijas pretendentu izvērtēšanas komisijas augstāko vērtējumu, vēsta Talsu Galvenā bibliotēka.

Paula Kārklūvalka

Avots: Talsu Vēstis

Datums: 02-02-2024

Tikšanās ar rakstnieci Ingu Ābeli

Satiekoties ar neparastiem cilvēkiem, kas pasauli ierauga citā gaismā, arī mūsos atveras kāds sen aizmirsts dzīves logs, iešķīlas kāda jauna doma. Šādu izjūtu radīja Cesvaines bibliotēkā pavadītā pēcpusdienu kopā ar dramaturģi un prozaiķi Ingu Ābeli, kas ir daudzu romānu un lugu autore, iekšēji trausla, sirsnīga un vienkārša, bet spējusi ieskatīties pasaulē plašāk un dziļāk.

Ingas Ābeles stāstījums savijās galvenokārt ap nu jau pabeidzamo daļēji biogrāfisko romānu "Aspazija", vēstījums par Aspazijas ietekmi ne tikai latviešu literatūrā, bet vēsturē un kultūrā vispār, jo Aspazija latviešu literatūrā ienesa sievietes maigo, bet arī spītīgo un pašapzinīgo attieksmi. Viņas spēja uzpurēties ikdienā, līdzās dzīvošana dzejniekam Rainim ļāva radoši izpausties abiem dzejniekiem īpašā veidā, radot Latvijas kultūrā ko nebijušu.

Rakstniece stāstīja par savu ikdienu, rakstīšanas procesu. Dau-

Tikšanās ar rakstnieci Ingu Ābeli Cesvaines bibliotēkā.

dziem nezināmā gaisa balonu pasaule nonāca tepat acu priekšā, jo Inga Ābele bijusi arī gaisa balonu pilote, daudz laika pavadījusi gaisa balonā ar savu dzīvesbiedru Gunāru Duksti. Ielūkojoties rakstnieces ikdienā, viņas personīgajās dzīves gaitās, arī viņas prozas darbu un

lugu varoņi atklājas citā gaismā.

Lielu iespaidu Ingas Ābeles dzīvē atstājusi tikšanās ar trīsreiz padomju režīma laikā izsūtīto Lidiju Lasmani-Doroņinu, kuras autobiogrāfiskās atmiņas un dzīves atziņas Inga Ābele apkopojusi grāmatā "Lidijas ziedīni". Tas ir gan

dokumentāli skaudrs vēstījums, gan apliecinājums stiprai ticībai, patriotiskai pārliecībai un taisnīguma uzvarai. Šajā publikācijā mēs gūstam pārliecību par cilvēka gara spēku un līdzietību pret sev apkārtējiem cilvēkiem. Vienlaikus šī grāmata atklāj arī Ingas Ābeles klātesamību, līdzpārdzīvojumu, pastāsta par viņas vēlmi Lidijas Lasmanes-Doroņinas piedzīvoto padarīt svarīgu mums visiem, īpaši Ukrainas kara apstākļos sniegt ziņu, ka šī agresijas un spēka politika nav zudusi.

Ir jauki, ka Cesvaines bibliotēka ik pa laikam uz tikšanos aicina literātus un rīko "Burtu spēles", aicinot lielus un mazus lasīt literāros darbus, iepazīstot aizvien jaunas grāmatas, ne tikai dzīvot digitālo avotu pasaulē. Par to pateicība visiem bibliotēkas darbiniekiem, kas Cesvainē iedvesmo, nodrošina pieejamību grāmatām, kā arī rada estētiski skaistu vidi.

BAIBA PUTNIŅA,
Cesvaines Mūzikas un mākslas
skolas skolotāja

Avots: Stars

Datums: 02-02-2024

Skultes bibliotēkā krustdūrienu gleznas

Skultes bibliotēkā apmeklētāju acis priecē un apbrīnu raisa krusdūrienā izšūto gleznu izstāde. Tās autore ir zvejniekiemiete Dagnija Gurtiņa, kura ir bibliotēkas apmeklētāja un sadarbības partnere novadpētniecībā. Izšuvumos ir gan klusās dabas un ziedi, gan ainavas. Bibliotēkā redzamo padsmī darbu klāstu autore vēl papildinās. – *Ļoti skaistas gleznas. Tie, kuri tās jau apskatījuši, apbrīno Dagnijas lielo pacietību un darbu, tās izšujot, – teic bibliotēkas vadītāja Rita Lavendele. Izstāde apskatāma līdz mēneša beigām, taču, vadoties pēc skatītāju intereses, to varētu arī pagarināt.*

Avots: Auseklis

Datums: 07-02-2024